

แนวทางการเตรียมความพร้อมกำลังพลกองทัพบก

เข้าสู่สังคมสูงอายุ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สุวัฒน์ชัย เต็งศิริกุล

หัวหน้ากองศัลยกรรม โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการเตรียมความพร้อมกำลังพลกองทัพบกเข้าสู่สังคมสูงอายุ
โดย พันเอก สุวัฒน์ชัย เต็งศิริกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง ธัญนุช สิงห์พันธุ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

(วิชาตี เอี่ยมไพจิตร)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

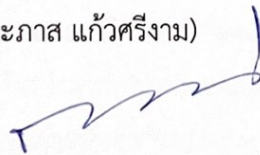
คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(ประภาส แก้วศรีงาม)

ประธานกรรมการ

(นางสาวกมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอกหญิง

(กนิษฐา ฐิติวัฒนา)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(ธัญนุช สิงห์พันธุ์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พັນเอก สุวัฒน์ชัย เต็งศิริกุล
เรื่อง	แนวทางการเตรียมความพร้อมกำลังพลกองทัพบกเข้าสู่สังคมสูงอายุ
วันที่	กันยายน 2565 จำนวนคำ : 8,824 จำนวนหน้า : 26
คำสำคัญ	สังคมสูงอายุ, ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ, กองทัพบก
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

เอกสารวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุของกำลังพลกองทัพบก และวิเคราะห์ผลกระทบที่สำคัญต่อกำลังพลกองทัพบกในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ พร้อมทั้งได้เสนอแนะแนวทางการเตรียมกำลังพลที่สำคัญต่อกองทัพบกเพื่อให้กำลังพลเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในอนาคต

ผลการศึกษาริวิจัยพบว่าประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ตั้งแต่ปี 2548 และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของโลกและภูมิภาค คาดการณ์ในปี พ.ศ.2574 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด(Super Aged Society) คือ มีประชากรที่อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 28 ซึ่งผลกระทบและการเตรียมความพร้อมที่สำคัญต่อกำลังพลกองทัพบกแบ่งออกได้เป็น ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน และด้านการเรียนรู้และสังคม โดยการศึกษานี้ได้ออกแบบจำลองโครงสร้างศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุ กองทัพบก (Army Health and Active Ageing Center) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการการบริหารจัดการ กำหนดกลยุทธ์ และกำกับติดตามในทุกมิติ เพื่อให้กำลังพลพร้อมเมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุและเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ(Active Ageing)

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Suwatchai Tengsirikul
TITLE: Guidelines for Preparing The Army personnel enter The Aging Society
DATE: September, 2022 **WORD COUNT:**8,824 **PAGES:**26
KEY TERMS: Aging Society, Active Ageing, Army
CLASSIFICATION: Unclassified

This research paper has the objective to study the trend of entering the aging society of the Army personnel and analyze the important impacts on the Army personnel in entering an aging society. As well as there is suggesting guidelines for preparing important personnel for the Royal Thai Army in order to provide potential elderly personnel in the future.

The results of the research show that Thailand has entered an aging society since 2005 and the trend is increasing in the future. In line with the direction of change in the world's population structure, it is predicted that in 2031, Thailand will enter a Super Aged Society, which is 28% of the population aged 60 years and over. The major impacts and preparations on the Army personnel can be divided into health, financial, and learning and social aspects. This study has designed a structural model of The Army Health and Active Aging Center to be a center for management, strategy formulation, and monitoring in all dimensions to make personnel ready when entering an aging society and be an elderly person with potential or Active Ageing.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาจากประธานกรรมการ คณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาและ อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยให้คำแนะนำ สนับสนุนข้อมูลที่สำคัญ และให้ข้อคิดเห็นเพื่อแก้ไขปรับปรุง พร้อมทั้งสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์และสำเร็จลงได้

ในโอกาสนี้ ผมขอกราบขอบพระคุณสำหรับความเมตตากรุณาของท่านอาจารย์ทุกท่านอีกครั้งที่สละเวลาอันมีค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พันเอกหญิง ธัญนุช สิงห์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และดร.กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

ประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบแต่ วิทยาลัยการทัพบกและทุกท่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการนำไปศึกษาและต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร.....	7
แนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุกองทัพบก.....	8
การวิเคราะห์ผลกระทบที่สำคัญต่อกำลังพลกองทัพบก.....	8
การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ.....	13
แบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุกองทัพบก.....	17
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	20
บทที่ 4 บทสรุป	23
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“Age is no barrier. It’s limitation you put on your mind.”

“อายุไม่ใช่อุปสรรค แต่อุปสรรคเกิดจากขีดจำกัด ที่คุณใส่ลงในใจตนเอง”

กล่าวโดย Jackie Joyner-Kersey นักกีฬาโอลิมปิกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งในสตรี และนักกีฬาหญิงที่ยิ่งใหญ่ที่สุดตลอดกาล โดยนิตยสาร Sport Illustrated for Woman (นักกีฬาผู้พิชิตเหรียญโอลิมปิก 4 สมัย ตั้งแต่ ค.ศ. 1984 -2000)⁴

จากรายงาน World Population Ageing 2019 ขององค์การสหประชาชาติ¹ รายงานคาดว่าประเทศไทยจะกลายเป็น 1 ใน 10 ประเทศที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมากที่สุดในโลก โดยประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 17.2 ภายในปี พ.ศ.2593 ทำให้ประเทศไทยเป็นอันดับ2 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รองจากประเทศสิงคโปร์ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 และถ้าเทียบในทวีปเอเชียจัดอยู่ในอันดับถัดรองจากประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้และสิงคโปร์ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ระดับปานกลาง ขณะที่ประเทศอื่นๆที่เข้าสู่สังคมสูงอายุเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและมีรายได้สูงและมีระยะเวลาในการเตรียมตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว นานกว่า เมื่อเทียบกับประเทศไทยที่มีระยะเวลาที่เข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ค่อนข้างเร็ว อาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ถ้าไม่มีการวางแผนหรือปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว

สำหรับประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ตั้งแต่ปี 2548 โดยมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็น ร้อยละ 10² แต่ที่น่ากังวลกว่านั้นจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ³ พบว่าเราได้เป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society) ในปี พ.ศ.2564 มีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 20 และคาดการณ์ในปี พ.ศ.2574 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุนี้อุดมคติ(Super Aged Society) คือมีประชากรที่อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 28 และยังพบว่าในปี พ.ศ.2562 เกิดจุดตัดที่

สำคัญและเป็นครั้งแรกที่จำนวนเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนผู้สูงอายุ และมีข้อมูลที่สำคัญพบว่าโครงสร้างประชากรที่เรียกว่า “ประชากรรุ่นเกิดล้าน” หรือ สีนามิประชากร⁴ ที่เกิดในช่วงระยะเวลา 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2506 -2526 หรือประชากรที่มีอายุระหว่าง 39-59 ปี ในปีพ.ศ.2565 ในห้วงดังกล่าวมีเด็กที่เกิดในประเทศไทยและจดทะเบียนไว้กับกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย เกินกว่าล้านคนต่อปี ติดต่อกันตลอด 20 ปี ซึ่งกลุ่มประชากรเหล่านี้กำลังเคลื่อนเข้าสู่การเป็น “กลุ่มประชากรสูงอายุ” ส่งผลกระทบทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างมากจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเตรียมความพร้อมในนโยบายทางด้านประชากรของประเทศไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรของไทยอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดภาวะ “วิกฤติคนแก่”

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร พบว่ายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี(พ.ศ.2561-2580)⁵ มียุทธศาสตร์ 2 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1.ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 2.ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และยังถูกกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)⁶ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และนอกจากนั้นยังได้กำหนดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจากการเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทยเป็นหนึ่งในแผนปฏิรูปประเทศ ในด้านสังคม⁷ และกำหนดเป็นประเด็นสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งฉบับที่ 12 และเอกสารประกอบการระดมความเห็นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

ดังนั้นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์นี้ได้วางแผนดำเนินการโดยเป็นการศึกษาต่อยอดจากการศึกษาเอกสารสารศึกษานโยบาย “กองทัพไทยและการเตรียมความพร้อมรับมือการเข้าสู่สังคมสูงอายุ” โดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในปีพ.ศ. 2560⁸ การศึกษานี้ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการเตรียมพร้อมรับมือสังคมสูงอายุของกองทัพไทย ในมุมมองภาพกว้างระดับยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย เช่น ข้อเสนอแนะการ

ทบทวนระดับความพร้อมรบและแนวทางการใช้กำลังตามแผนป้องกันประเทศ การเตรียมพร้อมแผนระดมสรรพกำลังกระทรวงกลาโหม การดำเนินการตาม“พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558” ด้านพัฒนากำลังพลที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทหารและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางทหาร เป็นต้น และยังได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านของกำลังพล เรื่องของการวางแผนการดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุทำงาน แต่เป็นในมุมมองภาพกว้างเชิงยุทธศาสตร์และนโยบายของกองทัพไทย

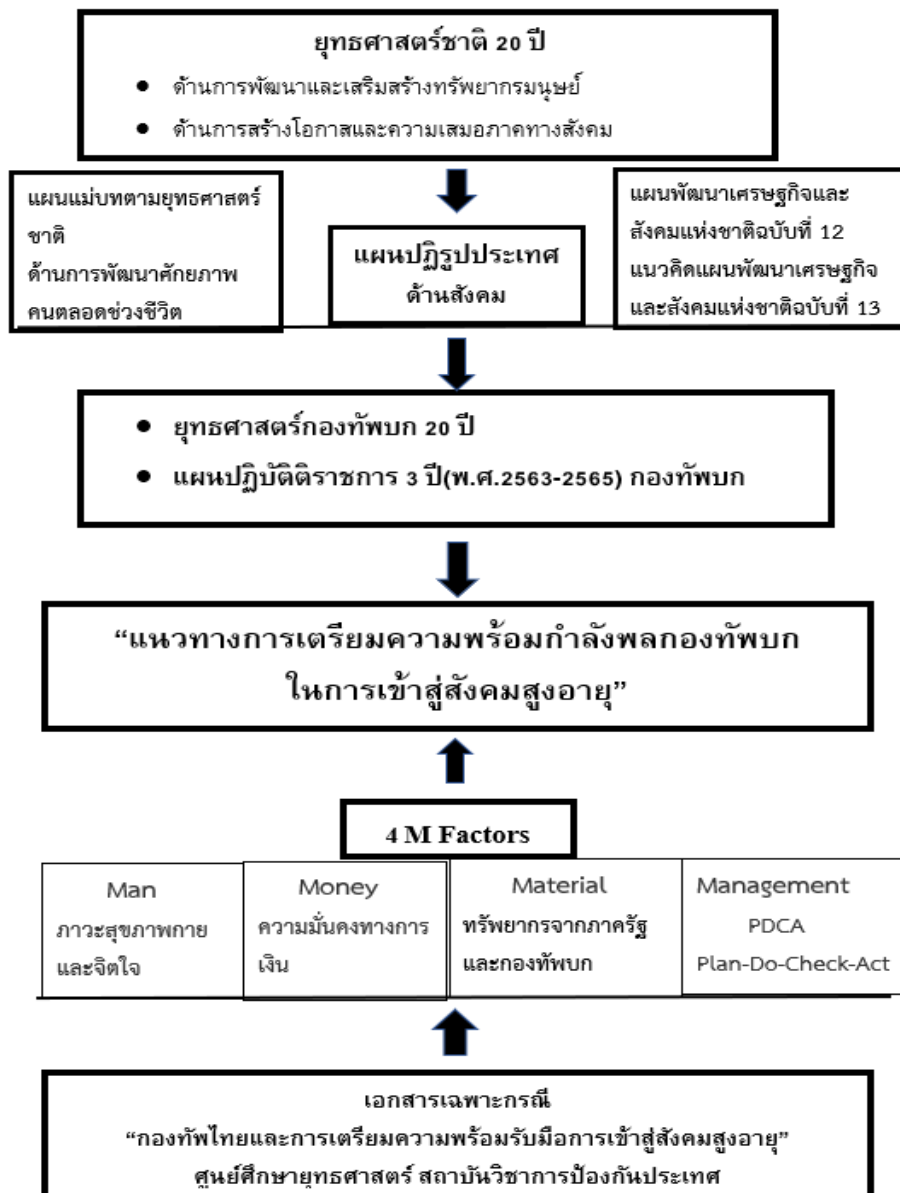
การศึกษาครั้งนี้ ได้วางแผนศึกษาวิเคราะห์ลงรายละเอียดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทภาพรวมของกองทัพบก และมุ่งเน้นด้านการเตรียมพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุ ซึ่งถือได้เป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญของกองทัพบก⁹ ซึ่งเป็นหน่วยด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญยิ่งของประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบริบทการบริหารราชการและสังคมสูงวัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างของประชากรประเทศ และเป็นหนึ่งในเหตุผลที่กองทัพบกต้องให้ความสำคัญเพื่อปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยการดำเนินการวางแผนทบทวนด้านโครงสร้างกำลังพลของกองทัพให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต พร้อมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการเตรียมความพร้อมของกำลังพล เพื่อให้กองทัพบกยังดำรงรักษาและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเพื่อให้การปฏิบัติภารกิจคงความมีประสิทธิภาพและพร้อมเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์

“เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน และเป็นหนึ่งในกองทัพบก ชื่อนำของภูมิภาค” (Capable, Modern, Reliable and One of the Leading Armies in the Region)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุของกำลังพลกองทัพบก
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่สำคัญต่อกำลังพลกองทัพบกในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมกำลังพลที่สำคัญต่อกองทัพบกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุมิติศักยภาพ (Active Ageing)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1.แนวทางที่ใช้ในการศึกษา เป็นการศึกษาตามรูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยวางแผนทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสามารถเชื่อมโยงการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาให้สอดคล้องและตอบสนองกับบริบทของกองทัพบก

2.ขอบเขตการศึกษา การศึกษานี้กำหนดกลุ่มเป้าหมายได้แก่ กำลังพลกองทัพบก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์นี้ เพื่อกำหนดหรือให้ข้อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของกำลังพล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษานี้ได้กำหนดให้มีการทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์มากที่สุดและ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทภาพรวมของกองทัพบกโดยสามารถนำไปเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของกำลังพล เช่น ทบทวนเอกสารการศึกษาเฉพาะกรณี “กองทัพไทยและการเตรียมความพร้อมรับมือการเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society)” โดยศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลก (WHO), ยุทธศาสตร์และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ กรมกิจการผู้สูงอายุ, “ภาครัฐกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย” ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ กพ. และการศึกษาทางวิชาการ วิจัยต่างๆในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์นี้

4.การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ครั้งนี้ ได้มีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 แผนปฏิรูปประเทศพ.ศ.2561-2565 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 เอกสารประกอบการระดมความเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 และแผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 3 ปีพ.ศ.2563-2565 กองทัพบก รวมทั้งนโยบายผู้บัญชาการทหารบก เป็นต้น มาเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ การศึกษา การวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์นี้

5.ขั้นตอนการดำเนินงาน การศึกษาครั้งนี้ได้เริ่มจากการจัดทำ โครงร่างวิจัย ในห้วงเดือน พฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 เมื่อได้รับอนุมัติโครงร่างวิจัย จะดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัย เอกสารวิชาการ และวารสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปและอภิปรายผล ภายในเดือนเมษายน พ.ศ. 2565 และได้กำหนดให้มีการนำเสนอความก้าวหน้าของการศึกษานี้อย่างต่อเนื่องกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อนำมาจัดทำรายงานวิจัยและรูปเล่มวิจัย พร้อมนำเสนองานวิจัยต่อคณะกรรมการวิจัย วิทยาลัยการทัพบก ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2565

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.เป็นข้อมูลที่น่าสู่การกำหนดกรอบการดำเนินการสร้างโมเดลการเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงอายุของกองทัพบกและอาจนำไปต่อยอดในการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบรับสังคมสูงอายุ
- 2.สร้างความตระหนักและการเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงอายุของกำลังพลกองทัพบก ให้มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุและเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Ageing) ในด้านสุขภาพ ด้านการเงิน และด้านการเรียนรู้และสังคม
- 3.การบูรณาการ การประเมินและสร้างการเรียนรู้การเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงอายุกับการตรวจคุณภาพชีวิตกองทัพบก
- 4.กองทัพบกสามารถใช้ประโยชน์จากกำลังพลสูงอายุได้อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ตั้งแต่ปี 2548 และเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society) ในปี พ.ศ.2564 โดยมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 20 และคาดการณ์ในปี พ.ศ.2574 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด(Super Aged Society) คือมีประชากรที่อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 28 และมีข้อมูลที่สำคัญพบว่าโครงสร้างประชากรที่เรียกว่า “ประชากรรุ่นเกดล้าน” หรือ สีนามิประชากร⁴ ที่เกิดในช่วงระยะเวลา 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2506 -2526 หรือ ประชากรที่มีอายุระหว่าง 39-59 ปี ในปีพ.ศ.2565 ประชากรกลุ่มนี้กำลังเคลื่อนเข้าสู่การเป็น “กลุ่มประชากรสูงอายุ” จากข้อมูลดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอาจเกิดภาวะ “วิกฤติคนแก่”

“การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร” ในอนาคตอันใกล้ประเทศไทยจะเข้าใกล้สังคมสูงอายุอย่างเต็มที่(Super Aged Society) ส่งผลกระทบต่อครอบคลุม 6 มิติ(STEEP-M) อันเป็นกำลังอำนาจของชาติ ที่ส่งผลกระทบในมิติด้านความมั่นคง โดยเฉพาะด้านการทหาร ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี⁵ ได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นดังกล่าว ได้กำหนดประเด็นเกี่ยวกับสังคมสูงอายุไว้ในแผนแม่บทเรื่องการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้ และการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี นอกจากนี้ได้ถ่ายทอดสู่แผนระดับ 2 ในแผนปฏิรูปประเทศ⁷และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12⁶ และการระดมความคิดเห็นในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13² เพื่อถ่ายทอดลงสู่กระทรวง และหน่วยงานต่างๆตามลำดับ ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งไปที่ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับกำลังพลกองทัพบก เพื่อวางแผนป้องกันปัญหาดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อกำลังพลกองทัพบก โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด 4M Factors และกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เรื่องการศึกษาแนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุของกองทัพบกและ การวิเคราะห์ผลกระทบที่สำคัญต่อกำลังพลกองทัพบกในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ และสุดท้าย

เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมกำลังพลที่สำคัญต่อกองทัพบกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุมีศักยภาพ (Active Ageing)

แนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุของกองทัพบก ในการศึกษาครั้งนี้กำลังพลกองทัพบกเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ จากเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี กองทัพไทยและการเตรียมพร้อมรับมือการเข้าสู่สังคมสูงอายุของกองทัพไทย⁸ พบว่าอายุเฉลี่ยของกำลังพลของกองทัพไทยในส่วนกำลังรบประจำปี 2560 พบว่ากำลังพลในชั้นยศจ่าสิบตรี-จ่าสิบเอก จ่าสิบเอกพิเศษ ร้อยเอก และพันโทมีอายุเฉลี่ยที่สูง อาจส่งผลต่อการทดแทนและเตรียมกำลังพลเมื่อกลุ่มกำลังพลเหล่านี้เกษียณอายุราชการ และจากการศึกษาข้อมูลจากกรมกำลังพลทหารบก พบว่าจำนวนกำลังพลกองทัพบกที่เกิดในช่วง “ประชากรรุ่นเกิดล้าน” หรือ สีนามิประชากร ซึ่งเกิดในช่วง พ.ศ. 2506-2526 มีจำนวนทั้งสิ้น 53,800 นาย แบ่งเป็นเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร 23,061 นายคิดเป็นร้อยละ 42.8 และชั้นประทวน 30,739 นาย คิดเป็นร้อยละ 57.2 โดยกำลังพลกองทัพบกกลุ่มนี้กำลังจะเกษียณอายุราชการเฉลี่ยปีละ 2,690 นาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2565 เป็นต้นไป เป็นส่วนหนึ่งในกลุ่ม “กลุ่มประชากรสูงอายุ” ของประเทศไทยที่ทยอยเกษียณอายุเช่นเดียวกัน ในการศึกษานี้ได้ทบทวนแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกองทัพบก⁹ พบว่าได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOC; Strength Weakness Opportunity and Challenge) ของกองทัพบก ได้กำหนดความท้าทาย (Challenge) ที่สำคัญของกองทัพบก มีประเด็นการเป็นสังคมผู้สูงอายุในอนาคต ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทัพ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีเพิ่มมากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการปรับตัวของกำลังพลโดยเฉพาะกำลังพลของกองทัพบกที่มีอายุค่อนข้างมาก

การวิเคราะห์ผลกระทบที่สำคัญต่อกำลังพลกองทัพบกในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยองค์การอนามัยโลกให้ความหมาย ภาวะพดฒพลัง (Active Ageing)¹¹ ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดเป็นประเด็นสำคัญของการเตรียมความพร้อมกำลังพลและเพื่อเป็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ ตามกรอบนโยบายพดฒพลัง (Active Ageing) ได้กำหนดไว้บนพื้นฐานหลัก 3 ประการ ถือได้ว่าเป็นผลกระทบที่สำคัญต่อกำลังพล

กองทัพบกในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ ได้แก่ 1.ด้านสุขภาพ มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจ 2.ด้านหลักประกันความมั่นคงด้านการเงินและ 3.ด้านการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ จ.สุรินทร์¹¹ และการศึกษาภาวะพหุผลพลังของผู้สูงอายุในชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี¹² ผลการวิจัยพบว่าการเตรียมความพร้อมด้านภาวะพหุผลพลัง ตามกรอบนโยบายพหุผลพลังขององค์การอนามัยโลก พบว่าระดับการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ยังอยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง ประชาชนยังคิดว่าสังคมผู้สูงอายุ เป็นเรื่องไกลตัวเกินไป ประกอบกับยังไม่เห็นถึงผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมที่จะตามมาต่อการดำเนินชีวิต จึงไม่ค่อยมีการเตรียมความพร้อมเท่าที่ควร และพบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุส่วนใหญ่เกิดจากการขาดการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกาย และการขาดความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ และการจัดการวางแผนเงินเพื่ออนาคต อีกทั้งการใช้ชีวิตของแต่ละคนในปัจจุบันต้องดำเนินชีวิตอย่างเร่งรีบ เพื่อหารายได้มาใช้ในครอบครัวและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มากกว่าที่จะคิดวางแผนในอนาคต เมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาภาวะพหุผลพลังของผู้สูงอายุในชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี¹² พบว่ามีมิติด้านการสร้างความมั่นคงด้านการเงิน และด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องยังเป็นปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุ จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว เป็นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับกำลังพลกองทัพบกได้เช่นกันเมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ

จากข้อมูลดังกล่าว ได้สรุปเป็นภาพรวมประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกำลังพลเมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ ได้แก่ 1.ด้านสุขภาพ 2.ด้านหลักประกันความมั่นคงด้านการเงินและ 3.ด้านการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงตามกรอบนโยบายพหุผลพลัง (Active Ageing) ขององค์การอนามัยโลก นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่สำคัญจากการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยี ที่ผู้สูงอายุต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ การศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์เป็นภาพรวมโดยใช้กรอบแนวคิด 4M Factors ได้แก่ Man Money Material และ Management

Man หมายถึง ผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจของกำลังพลและการสร้างการเรียนรู้ ถ้ากำลังพลไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อเกษียณอายุราชการหรือเข้าสู่สังคมสูงอายุ ส่งผลต่อการเจ็บป่วย เนื่องจากผู้สูงอายุมีโอกาสเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และมีภาวะทุพพลภาพเพิ่มขึ้นตามวัย ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณาการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้อย่างสมศักดิ์ศรี และสามารถปรับใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง Aging Population: Global perspectives ¹³ ได้กล่าวถึงการดำเนินการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศต่างๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพชีวิต(Quality Of Life) มีทั้งด้านสุขภาพ(Health and Wellness) และด้านเทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุ (Technological application)

ในมุมมองผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ จากข้อมูลเอกสารประกอบการระดมความเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13² ได้กล่าวถึงข้อมูลของประเทศไทย พบว่าแนวโน้มการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs มากขึ้น ส่วนหนึ่งจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมเมืองสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การบริโภคอาหารที่มีสารปรุงแต่งและมีไขมันสูง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และขาดการออกกำลังกาย ตลอดจนการเผชิญกับมลพิษที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ได้ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสุขภาพทางกาย ทำให้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประชากรประเทศไทยและโลกมีอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) เป็นจำนวนมาก และเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตถึงร้อยละ 75 ของการเสียชีวิต ทั้งหมดของประชากรในประเทศ หรือประมาณ 320,000 คนต่อปี ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมอง รองลงมาคือโรคหัวใจขาดเลือด โรคทางเดินหายใจอุดกั้น เบาหวาน และความดันโลหิตสูง สอดคล้องกับระดับโลก โดยประชากรทั่วโลกมีอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) อาทิ โรคหัวใจ มะเร็ง เบาหวาน และโรคซึมเศร้า เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีสถิติผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นจำนวนถึง 41 ล้านคนต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 71 ของการเสียชีวิตทั้งหมดทั่วโลก ซึ่งโรค NCDs เป็นโรคที่รักษายาก มีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูง และหากไม่มีการจัดการ

ที่เหมาะสมจะเกิดเป็นภาระต่อสถานะทางการเงินของผู้ป่วยและเป็นภาระของกำลังพลและครอบครัว นอกจากโรคทางกายแล้ว ยังมีผลกระทบในอีกมิติหนึ่งพบว่า ระดับความเครียดในการทำงานและการใช้ชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งปัญหาในการปรับตัวและสภาพจิตใจของกำลังพลในการเข้าสู่วัยเกษียณ ที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อมที่ต้องหยุดการทำงาน สภาพสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างกันที่เปลี่ยนแปลง และการใช้ชีวิตประจำที่ต้องพึ่งพาตัวเองมากขึ้น เป็นผลกระทบเมื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ต้องได้รับการดูแลและเตรียมตัว จากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคมในยุคสมัยที่มีการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความซับซ้อนจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร และพบประเด็นการปรับตัวเข้ากับกลุ่มประชากรคนรุ่นใหม่ เช่น ประชากรเจนเนอเรชั่นวาย เป็นต้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตมากับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจะมีบทบาทที่โดดเด่นในการนำสังคม เป็นกลุ่มประชากรที่ผู้สูงอายุต้องปรับตัวในการใช้ชีวิตร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความแตกต่างระหว่างเจนเนอเรชั่น และสังคมไทยมีความเปราะบางของครอบครัวสูงขึ้น โดยพบว่าโครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายที่มีคนหลายรุ่นอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัวใหญ่ เปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยว ใช้ชีวิตคนเดียวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีครอบครัวข้ามรุ่นหรือครอบครัวที่เด็กอยู่กับปู่ย่า ตา ยาย จำนวนมาก อาจส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุ ถ้าไม่มีการปรับตัวและเตรียมตัวในดำเนินชีวิตและการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆและการใช้ชีวิตต่อไป อาทิ การติดตามข้อมูลข่าวสาร การใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน,การเรียนรู้ เป็นต้น

โดยสรุปมุมมองต่อการเปลี่ยนแปลงของอนาคตของโลกและประเทศไทย กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยภาวะสุขภาพ การเจ็บป่วย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรโลก และทัศนคติของคนรุ่นใหม่ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อกำลังพลกองทัพเมื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ต้องให้ความสำคัญ

Money ผลกระทบด้านความมั่นคงทางการเงิน ความไม่เพียงพอของเงินออมและความเข้าใจในการลงทุนที่หลากหลายเพื่อการส่งเสริมออมเพื่ออนาคต ปัญหาด้านการเงินถือว่าเป็นปัญหาสำคัญทั้งระดับครัวเรือนและระดับบุคคลของกำลังพล โดยเฉพาะเมื่อโครงสร้างประชากรไทยที่เข้าสู่สังคมสูงวัยในปัจจุบันและในอนาคต หรือการเข้าสู่วัย

เกษียณ ความมั่นคงทางการเงินมีอิทธิพลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งการทำให้ชีวิตมีความสุขในบั้นปลายหลังเกษียณ จากรายงานประจำปี 2561 ของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการแก้ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน¹⁴ ได้รายงานว่า ความเปราะบางของภาคครัวเรือนไทย ได้สะท้อนจากสัดส่วนของคนที่ติดอยู่ในวงจรหนี้เสียซึ่งมีจำนวนไม่น้อย โดยกว่าร้อยละ 16 หรือประมาณ 3 ล้านคนมีสถานะค้างชำระเกินกว่า 90 วัน ซึ่งเป็นกลุ่มลูกหนี้ที่ต้องถูกเจ้าหน้าที่ติดตามทวงถาม หรืออยู่ระหว่างกระบวนการทางกฎหมาย และจากรายงานได้สรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับหนี้สินของคนไทย ได้แก่ 1. คนไทยเริ่มเป็นหนี้เร็วขึ้น และเป็นหนี้เสียตั้งแต่อายุยังน้อย โดยครึ่งหนึ่งของคนอายุประมาณ 30 ปี มีหนี้จากสินเชื่อ อู่โภคบริโภคและ/หรือหนี้บัตรเครดิต 2. คนไทยเป็นหนี้ยาวนาน ที่สำคัญระดับหนี้ไม่ได้ลดลงแม้จะเข้าสู่วัยใกล้เกษียณ สะท้อนถึงปัญหาความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ และ 3. คนไทยมีหนี้มูลค่ามากขึ้น โดยค่ากลางหรือ median ของหนี้ต่อหัวเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวจากประมาณ 70,000 บาท ณ สิ้นปี 2553 มาอยู่ที่ประมาณ 150,000 บาท ณ สิ้นปี 2559 นอกจากนี้ยังมีรายงานปัญหาหนี้ในระบบ ที่ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่กีดกร่อนสังคมไทยอย่างหนักมาอย่างยาวนาน ปัญหาหนี้และการจัดการการเงินส่วนบุคคล ถือเป็นปัญหาสำคัญของกำลังพลมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดเป็นนโยบายด้านกำลังพลของกองทัพ มาอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปผลกระทบด้านความมั่นคงด้านการเงินของกำลังพล ถ้าไม่ได้มีการจัดการที่ดี เมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ ย่อมส่งผลกระทบต่อความสุขและความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่วนกำลังพล ต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมทั้งการออม ควบคุมความเข้าใจการลงทุน เพื่อสร้างวินัยการออมและการลงทุนเพื่ออนาคตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข

Material และ Management เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมกำลังพลที่สำคัญต่อกองทัพบกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Ageing)

การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพและการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ

ต้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจ สร้างให้เกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพในเชิงป้องกัน (Preventive Care) กรมแพทยทหารบก ได้มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และกำหนดประสิทธิผลให้ กำลังพลและครอบครัวมีสุขภาพดี โดยกำหนดตัวชี้วัด อัตราความชุกของกำลังพลที่มี สุขภาพดีเพิ่มขึ้น พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.19 ในปีพ.ศ. 2562 และร้อยละ 2.44 ในปี พ.ศ.2563 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.08 ในปีพ.ศ.2564 แต่ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ที่ร้อยละ 10 และ ยังได้กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพของกำลังพล ได้แก่ ตัวชี้วัด ร้อยละของครอบครัว กำลังพลที่มีสุขภาพดี พบว่ามีแนวโน้มลดลงจากปี พ.ศ.2562 ที่ร้อยละ 72.15 ลดลงเป็นร้อยละ 51 ในปี 2564 สรุปว่าปัญหาสุขภาพของกำลังพลและครอบครัว ยังเป็นโอกาสที่สามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้กำลังพลและครอบครัวมีสุขภาพดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันการสาธารณสุขไทยให้ความสำคัญกับความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน (Health literacy : HL) มากขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างสุขภาพที่ดีของประชาชน ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ได้กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี⁵ ด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นหลักที่ 5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพะที่ดี ในประเด็นย่อยหัวข้อ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพะ ซึ่ง Health Literacy ในภาษาไทยมีคำ เรียกหลายคำ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความแตกฉานด้านสุขภาพ การรู้เท่าทันด้านสุขภาพ ความฉลาดทางสุขภาพ ความฉลาดทางสุขภาพะ และความรอบรู้ด้านสุขภาพ ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ตามที่กระทรวงสาธารณสุขใช้ใน ปัจจุบัน¹⁹

สรุปข้อเสนอแนะและการปฏิบัติที่สำคัญในการดูแลสุขภาพและการสร้างการเรียนรู้ของกำลังพลกองทัพบก โดยให้ต้องให้ความสำคัญกับแนวทางการปฏิบัติตามแนวคิด ความรอบรู้ด้านสุขภาพ หรือ Health literacy ให้เกิดขึ้นทั้งในส่วนโรงพยาบาลที่เป็นผู้ให้บริการ และส่วนกำลังพลกองทัพบก สอดคล้องและตอบสนองต่อปัญหาหรือบริบทของกำลังพล อย่างเป็นระบบ ให้เกิดการดูแลสุขภาพในเชิงป้องกัน (Preventive Care) ตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุราชการ เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นรอบด้าน

สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน¹⁹ ได้มีการกำหนดไว้ใน ภาพที่1 แบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลในการเข้าสู่สังคมสูงอายุกองทัพบก (Army Health and Active Ageing Center) ได้แก่ ให้มีการส่งเสริมสุขภาพและติดตามภาวะสุขภาพของกำลังพลในหน่วยอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังพลมีการตรวจสุขภาพประจำปีและการให้ความรู้ การสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพตนเอง การกำหนดช่องทางการให้คำปรึกษาและแนวทางการดูแล รักษา ส่งเสริมสุขภาพและการติดตามภาวะสุขภาพของกำลังพลโดยหน่วยสายแพทย์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการให้ความรู้และ สร้างความตระหนัก การดูแลและการติดตามสุขภาพตนเองของกำลังพลให้เกิดขึ้น และการสนับสนุนส่งเสริมเรื่องการนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชัน (Technological Application) จากภาครัฐ มาใช้ในการช่วยเหลือและดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลและช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่เป็นภาระของสังคมและครอบครัว สำหรับวางระบบการดูแล ให้คำปรึกษา และติดตามกำลังพล สร้างให้เกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพในเชิงป้องกัน (Preventive Care) ตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุราชการและเพื่อดูแลและติดตามภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ และช่วยเหลือกำลังพลผู้สูงอายุ มีตัวอย่างในประเทศสิงคโปร์ มีการช่วยให้มีการเรียนรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องโดยจัดโปรแกรมการเพิ่มทักษะสำหรับที่จำเป็นในอนาคตสำหรับผู้สูงอายุ (Re-skilling and up-skilling) และจัดสถานที่ที่มีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรและเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งที่ทำงานและที่บ้าน (Universal-designed infrastructure) และสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และยังมีการปรับรูปแบบงานที่มีความยืดหยุ่นสูงสำหรับผู้สูงอายุ และให้เกิดการสร้างแรงจูงใจสำหรับการผู้สูงอายุ (Redesign jobs for flexibility and employers' intensive)¹³ ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่กองทัพบก สามารถนำมาประยุกต์และ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ได้แสดงแสดงในภาพที่1 แบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลการเข้าสู่สังคมสูงอายุกองทัพบก (Army Health and Active Ageing Center) ให้สอดคล้องตามบริบทของกองทัพบก เพื่อเป็นการดูแลกำลังพลให้มีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุและเป็นกำลังพลที่มีศักยภาพและคุณภาพของ ครอบครัว สังคม ประเทศและกองทัพบก

การเตรียมความพร้อมความมั่นคงด้านการเงิน

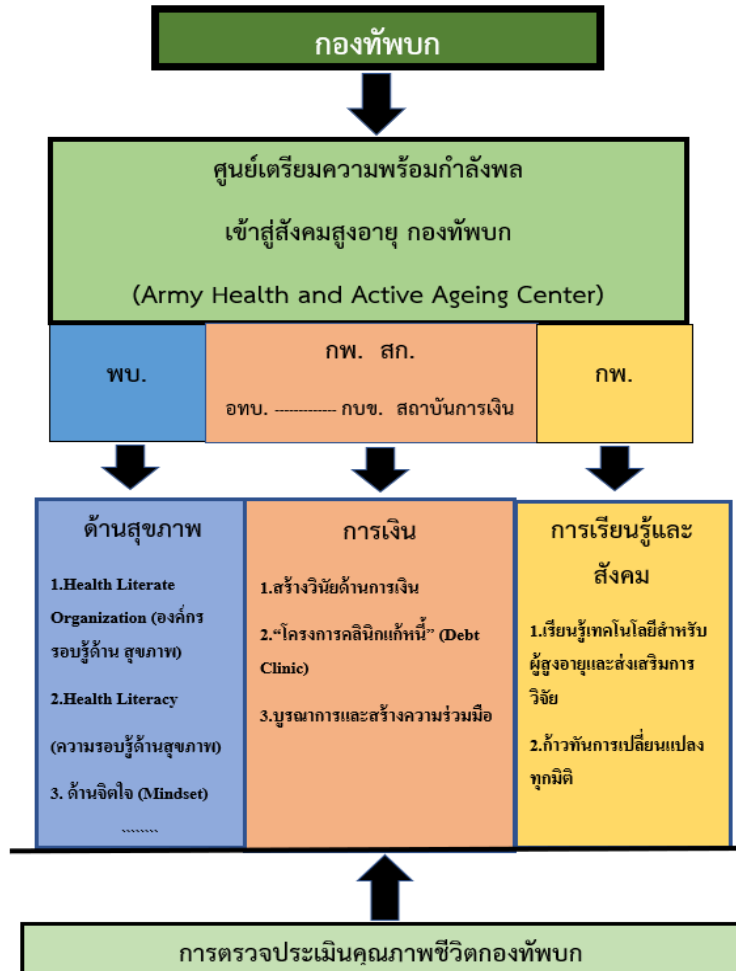
ผลกระทบด้านความมั่นคงด้านการเงิน ถ้าไม่มีการเตรียมพร้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ ย่อมส่งผลต่อความสุขและความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญกับ การเพิ่มรายได้ การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมทั้งการออม ควบคู่การสร้างความเข้าใจในการออมและการลงทุน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินแก่กำลังพล เพื่ออนาคตที่มั่นคงต่อไป

จากรายงานประจำปี 2561 ของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการแก้ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน¹⁴ มีดำเนินการจัดการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ติดอยู่ในวงจร หรือเป็นหนี้เสีย โดยสมาคมธนาคารไทย สมาคมนานาชาติ บริษัทบริหารสินทรัพย์ สุขุมวิท (SAM) และธนาคารแห่งประเทศไทย จัดให้มี “โครงการคลินิกแก้หนี้” (Debt Clinic) เพื่อช่วยให้ลูกหนี้ที่มีปัญหาหนี้บัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน กับเจ้าหนี้หลายรายให้มีโอกาสปลดหนี้ได้ โดยมีการบริหารจัดการเบ็ดเสร็จครบวงจรในที่เดียว (one stop service) ตั้งแต่ ชั้นแรกตั้งแต่ ชั้นก่อนก่อนนี้ ในการส่งเสริมความรู้และการสร้างวินัยการออม และเมื่อชั้นก่อนนี้ โดยให้คำปรึกษา เพื่อเป้าหมายให้การก่อหนี้สอดคล้องกับศักยภาพในการชำระหนี้ของแต่ละบุคคล โดยไม่นำไปสู่การก่อหนี้สินเกินตัว และชั้นสุดท้ายเมื่อชำระหนี้ไม่ได้ เพื่อให้คำปรึกษาและการจัดการ รวมถึงการปรับโครงสร้างหนี้ให้อยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้และหลุดพ้นจากวงจรหนี้สิน เป้าหมายที่สำคัญเพื่อให้มีทางออกให้ลูกหนี้ที่สุจริตและตั้งใจที่จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง สามารถที่จะออกจากวงจรหนี้ได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่ผู้ใหญ่เพื่อเตรียมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์¹⁵ ได้กำหนด กลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่วัยผู้ใหญ่ 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การส่งเสริมการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และกลยุทธ์การส่งเสริมความรู้สู่การออมและการสร้างความตระหนักในการออม โดยการที่บุคคลมีความรู้และทัศนคติที่ดีด้านการออมและการลงทุนที่ถูกต้องจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออมและการลงทุนเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชากร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์¹¹ และเอกสารการศึกษาภาวะพหุคูณพลังของผู้สูงอายุในชุมชน จังหวัด

อุบลราชธานี¹² และจากผลการศึกษา กลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่วัยผู้ใหญ่เพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์¹⁵ ควรมีการจัดทำ กลยุทธ์การเสริมสร้างวินัยการออม และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการสนับสนุนด้านการออมจากภาครัฐ โดย ร้อยละ 88.3 ต้องการให้ภาครัฐมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการออมให้มากขึ้น

สรุปจากการศึกษาข้างต้น กองทัพบกจำเป็นต้องในการทบทวนและกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการออม การลงทุน ของกำลังพล และการบูรณาการกับจุดแข็งของกองทัพบก ที่ได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว และสามารถบูรณาการและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือ กบข. และสถาบันการเงินทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น แสดงในภาพที่ 1 แบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ กองทัพบก (Army Health and Active Ageing Center) เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมและการลงทุน ทั้งภาคบังคับและสมัครใจ และการสร้างกระบวนการส่งเสริมความรู้และสร้างความตระหนักสู่การออมและการลงทุนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญมากและมีผลอย่างมากในการสร้างวินัยด้านการเงินของกำลังพล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชากร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์¹¹ และเอกสารการศึกษา ภาวะพลุดพลังของผู้สูงอายุในชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี¹²และเพื่อให้ครบกระบวนการตามกรอบ PDCA (Plan-Do-Check-ACT) มีข้อเสนอแนะให้มีการบูรณาการกับตรวจประเมินคุณภาพชีวิตของกองทัพบก ให้ครอบคลุมการกำกับติดตามการปฏิบัติและความก้าวหน้าในการการเตรียมความพร้อมกำลังพลในการเข้าสู่สังคมสูงอายุในทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้ ด้านการเงิน อาทิ หนี้สิน ด้านส่งเสริมการเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย, กระบวนการส่งเสริมความรู้และสร้างความตระหนักสู่การออมและการลงทุนเพื่ออนาคต ให้สามารถแก้ไขปัญหาและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่กำลังพลและครอบครัว เพื่อสร้างให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติและเกิดความยั่งยืน

ภาพที่1 แสดงแบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุ กองทัพบก (Army Health and Active Ageing Center)

แบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุกองทัพบก(ภาพที่1) จัดตั้งโดย กองทัพบก เพื่อเป็นศูนย์กลางในการการบริหารจัดการ กำหนดกลยุทธ์ และกำกับติดตามในทุกมิติ เพื่อการดูแลและเตรียมตัวของกำลังพลที่กำลังเกษียณอายุราชการหรือกำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุตั้งแต่เริ่มต้น และนำเข้าสู่การเตรียมความพร้อมกำลังพลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกมิติได้แก่

ด้านสุขภาพ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินการตามแนวคิด การเสริมสร้าง ความรอบรู้ด้านสุขภาพ หรือ Health literacy ในกำลังพล และการพัฒนาโรงพยาบาลหรือหน่วยสายแพทย์ของกองทัพบกมุ่งสู่อองค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ หรือ Health Literate Organization เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สุขภาพด้วยตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการกำกับติดตามตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายด้านสุขภาพ ซึ่งรับผิดชอบโดยกรมแพทยทหารบก (พบ.)

ด้านการเงิน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านการเงินของกำลังพล ครอบคลุมการดำเนินการตั้งแต่การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเรื่องการออมและการลงทุนเพื่อสร้างวินัยทางการเงิน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ และสามารถบูรณาการ สร้างความร่วมมือ กับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการผ่านโครงการต่างๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือ กบข. และสถาบันการเงินต่างๆ เป็นต้น กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการ ได้แก่ กรมกำลังพลทหารบก(กพ.) กรมสวัสดิการทหารบก(สก.) และหน่วยงานอื่นๆตามความเหมาะสม มีการดำเนินการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาต่อยอด เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁴ ที่ได้มีการจัดตั้ง โครงการคลินิกแก้หนี้ (Debt Clinic) และการสร้างกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมความรู้ด้านการเงินผ่านเทคโนโลยี My GPF Application ของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือ กบข.

สุดท้ายในมิติด้านการสร้างการเรียนรู้และสังคม การมีส่วนร่วมและการปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุของกำลังพลมีความสำคัญ ทั้งการเรียนรู้ให้ทันต่อเทคโนโลยีที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุ การเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผู้สูงอายุในทุกมิติ โดยหน่วยที่รับผิดชอบได้แก่ กรมกำลังพลทหารบก (กพ.) ในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ที่สำคัญ และสุดท้ายเพื่อให้การดำเนินงานสมบูรณ์ครบถ้วนตามกรอบแนวคิด PDCA หรือ Plan-Do-Check-Act และให้เกิดการพัฒนาและสร้างระบบการกำกับติดตามความก้าวหน้าและสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสามารถดำเนินการ โดยการบูรณาการกับการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกองทัพบก ที่ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและเป็นนโยบายที่สำคัญของกองทัพบก

ผลสรุปจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่างๆอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบันและอนาคตในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ ส่งผลให้ภารกิจของกองทัพบกมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้ทัน และให้ความสำคัญในการเตรียมพร้อมกำลังพลให้มีความพร้อมต่อภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ที่อาจไม่ใช่ภัยคุกคามที่ต้องใช้กำลังขนาดใหญ่เข้าปราบปรามเหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่อาจ

ส่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อกำลังพลและกองทัพบก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงอายุ สำหรับเวลาที่เหมาะสมในการเริ่มต้นที่จะเตรียมความพร้อมของกำลังพล ควรเริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่ถึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด มีข้อมูลจากการศึกษากลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่วัยผู้ใหญ่เพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ¹⁵ ได้แสดงให้เห็นว่าการวางแผนเพื่อการเกษียณ หรือการเข้าสู่วัยสูงอายุ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้วางแผนตั้งแต่อายุน้อยๆ ให้มีการพัฒนาไปตามบทบาทหน้าที่ เพื่อความสมบูรณ์หลังวัยเกษียณ ซึ่งควรวางแผนตั้งแต่เริ่มทำงาน หรืออย่างน้อยควรมีการวางแผนก่อนการเกษียณ หรือการเข้าสู่วัยสูงอายุ ไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อให้กำลังพลมีความเข้าใจและมีการวางแผนแนวทางการเตรียมความพร้อมอย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ ดังนั้น การวางแผนเพื่อการเกษียณ หรือการเข้าสู่วัยสูงอายุเป็นกระบวนการแห่งการเตรียมการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การรับรู้ การตระหนักรู้ การยอมรับการเกษียณ หรือการเข้าสู่วัยสูงอายุ การปล่อยวาง และการเข้าระยะเกษียณด้วยความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นกำลังพลที่มีศักยภาพของ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และกองทัพต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยในการเข้าสู่สังคมสูงอายุเป็นอันดับต้นในภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลกระทบในหลายมิติต่อกองทัพบกและกำลังพล ทั้งในด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคงทางการเงินและด้านการเรียนรู้และสังคม และการก้าวทันเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุได้กำหนดเป็นประเด็นสำคัญในร่าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13²

ประเด็นแรกในเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อให้มีสุขภาพร่างกายและใจที่แข็งแรงและพร้อมเมื่ออายุมากขึ้นจนกระทั่งเกษียณอายุ จากการศึกษาพบปัญหาโรคที่สำคัญของผู้สูงอายุและคนไทย ได้แก่ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs การป้องกันโรคมมีความสำคัญอย่างยิ่ง มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมของกรมอนามัย¹⁸ กระทรวงสาธารณสุข โดยดำเนินการเสริมสร้างประชาชนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ หรือ Health Literacy และการพัฒนาผู้ให้บริการหน่วยสาธารณสุขให้เป็นองค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ หรือ Health Literate Organization/ประเด็นเหล่านี้ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี⁵ ด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นหลักที่ 5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี กรมแพทย์ทหารบก สามารถนำมาประยุกต์และดำเนินการ ให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพและบริบทของโรงพยาบาลและกำลังพลกองทัพบก และสามารถศึกษาเพิ่มเติมเพื่อค้นหาปัจจัยที่อาจมีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพของกำลังพลกองทัพบก เพื่อที่จะกำหนดรูปแบบหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาและสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ให้ตรงต่อปัญหาและบริบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้กำลังพลมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตนเอง เป็นเป้าหมายที่สำคัญในการป้องกันโรค และพัฒนาหน่วยสายแพทย์มุ่งสู่ องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ หรือ Health Literate Organization ให้มีการวิเคราะห์ลงไปในกลุ่มเป้าหมายที่กำลังจะเกษียณหรือเข้าสู่สังคมสูงอายุของกองทัพบก สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) แนวคิดและการประยุกต์สู่ การปฏิบัติการพยาบาล¹⁹ ซึ่งเป็น ทั้งทักษะ(skill) ความสามารถ (ability) ในการมุ่งสู่การมีสุขภาพที่ดี

ประเด็นที่สองเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการเงินและหนี้สินถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญของคนไทยรวมทั้งกำลังพลในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ มีตัวอย่างการดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีการบริหารจัดการเรื่องหนี้สินอย่างเป็นระบบและบูรณาการในการจัดทำ โครงการคลินิกแก้หนี้ มีการดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2561 แบ่งการดำเนินการ 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนก่อหนี้ (Financial Literacy) เน้นส่งเสริมความรู้และวินัยทางการเงินซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญมาก โดยให้มีการดำเนินการตั้งแต่เข้ารับราชการและให้ความต่อเนื่องเพื่อสร้างพื้นฐานที่ดีด้านการเงิน ระยะก่อหนี้หรือมีความจำเป็นต้องก่อหนี้ (Responsible lending) โดยการก่อหนี้หรือขอสินเชื่อให้มีสัมพันธ์กับศักยภาพในการชำระหนี้ของแต่ละบุคคล และประสานความร่วมมือกับสถาบันการเงินให้บริการด้วยความเป็นธรรมและเมื่อเกิดปัญหาในการชำระหนี้หรือเรียกว่าระยะชำระหนี้ไม่ได้ (Debt Restructuring) ในการปรับโครงสร้างหนี้และช่วยให้หลุดจากภาวะหนี้ และนอกจากนี้ยังมีแบบอย่างการดำเนินงานของ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ(กบข.) ในด้านการส่งเสริมการออมและการลงทุน การให้ความรู้ มีการส่งเสริมความรู้ อย่างเป็นระบบและสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีผ่านแอปพลิเคชัน (Application) และสื่อออนไลน์ ครอบคลุมทั้งการออม การลงทุน และการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและจำเป็น และจากข้อมูลในเอกสาร กลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่วัยผู้ใหญ่ เพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ¹⁵ พบว่าการวางแผนเพื่อการเกษียณ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้อายุวางแผนตั้งแต่อายุยังน้อย และพัฒนาไปตามวัยและบทบาทหน้าที่ เพื่อความสมบูรณ์หลังวัยเกษียณ ซึ่ง ควรวางแผนตั้งแต่ในขณะที่ยังทำงาน หรืออย่างน้อยควรมีการวางแผนก่อนการเกษียณ หรือการเข้าสู่วัยสูงอายุ ไม่น้อยกว่า 10 ปี ให้มีการเตรียมการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การรับรู้ การสร้างการตระหนักรู้ และการยอมรับการเกษียณหรือการเข้าสู่วัยสูงอายุ การปล่อยวาง และการเข้าระยะเกษียณด้วยความสุข

ประเด็นด้านการเรียนรู้และการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุในอนาคต และส่งเสริมการเรียนรู้ของกำลังพลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ที่ส่งผลต่อกำลังพลที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต

โดยสรุปกองทัพบกสามารถนำแนวคิดและการดำเนินการต่างๆมาประยุกต์และบูรณาการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของแต่ละหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มาประยุกต์ใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับบริบทของกองทัพบกและหน่วยงานของกองทัพบกที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาครัฐและเอกชน และสถาบันการเงินและหน่วยงานต่างๆ การศึกษานี้ได้ดำเนินการบูรณาการการดำเนินงานต่างๆ และได้สร้างกรอบแบบจำลองศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุกองทัพบก (Army Health and Active Ageing Center) โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้สร้างหลักประกันในการเตรียมความพร้อมของกำลังพลกองทัพบกในทุกมิติ ได้แก่ ความพร้อมด้านสุขภาพ ความมั่นคงด้านการเงิน และสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการประยุกต์ใช้และเรียนรู้เทคโนโลยีที่มีความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งด้านสังคมในการปรับตัวหลังเกษียณ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ รวมทั้งได้กำหนดให้มีการประเมินการปฏิบัติและกำกับติดตามอย่างเป็นระบบผ่านการตรวจประเมินคุณภาพชีวิตของกองทัพบก เพื่อให้กำลังพลและครอบครัวมีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ และเป็นประชากรที่มีคุณภาพต่อครอบครัว สังคม ประเทศชาติรวมทั้งเป็นกำลังพลที่มีศักยภาพตลอดช่วงอายุของกองทัพบกต่อไป

บทที่ 4

บทสรุป

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ตั้งแต่ปี 2548 และเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society) ในปี พ.ศ.2564 โดยมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 20 และยังมีข้อมูลที่สำคัญพบว่าโครงสร้างประชากรที่เรียกว่า “ประชากรรุ่นเกิดล้าน” หรือ สีนามิประชากร⁴ ที่เกิดในช่วงระยะเวลา 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2506 -2526 ติดต่อกันตลอด 20 ปี ซึ่งกลุ่มประชากรเหล่านี้กำลังเคลื่อนเข้าสู่การเป็น “กลุ่มประชากรสูงอายุ” และ “การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร” ในอนาคตอันใกล้ประเทศไทยและกองทัพบกจะเข้าใกล้สังคมสูงอายุอย่างเต็มที่ (Super Aged Society) จากการคาดการณ์ว่าจะเกิดในปี พ.ศ.2574 ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างมากและยังผลกระทบต่อครอบครัว 6 มิติ (STEEP-M) อันเป็นกำลังอำนาจของชาติ และผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเกิดเป็นภาวะ “วิกฤติคนแก่” ได้ในอนาคต

การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์นี้ได้วางแผนดำเนินการโดยเป็นการศึกษาต่อยอดจากการศึกษาเอกสารสารศึกษาเฉพาะกรณี “กองทัพไทยและการเตรียมความพร้อมรับมือการเข้าสู่สังคมสูงอายุ” โดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในปีพ.ศ. 2560⁸ ในการการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์การดำเนินการตามกรอบแนวคิด 4M Factors เพื่อศึกษาผลกระทบและแนวทางการเตรียมความพร้อมกำลังพลกองทัพบกในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Ageing) ในอนาคตครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพกายและใจ ด้านความมั่นคงทางการเงิน ด้านการเรียนรู้และการปรับตัวในสังคมสูงอายุ รวมทั้งการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ถ้าไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมตั้งแต่เริ่มต้นของการรับราชการ หรือ จำเป็นต้องมีการต้องเตรียมตัวอย่างน้อย 10 ปีก่อนการเกษียณ¹⁵

สรุปประเด็นที่สำคัญได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพกายและจิตใจ มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคและติดตามภาวะสุขภาพของกำลังพลอย่างต่อเนื่อง และเข้าสู่การรักษาตั้งแต่แรกสำหรับผู้ป่วย เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน โดยเฉพาะกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs ซึ่งเป็นปัญหาการเจ็บป่วยที่สำคัญของคนไทย เพื่อต่อยอดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะให้มีการส่งเสริมศักยภาพกำลังพลเพื่อเป็นผู้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ได้แก่ การสร้างทักษะ(skill) และความสามารถ (ability) ของกำลังพล ในการเข้าถึง เข้าใจ ข้อมูลและบริการสุขภาพ ให้กำลังพลสามารถตัดสินใจนำข้อมูลไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สามารถดูแลและจัดการสุขภาพตนเอง(self management) เป้าให้เกิดการมีสุขภาพที่ดี ครอบคลุมการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน(Preventive Care) รวมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ นอกจากนี้เสนอแนะให้มีการพัฒนาโรงพยาบาลหรือหน่วยสายแพทย์ของกองทัพบก เพื่อมุ่งสู่การเป็น องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Organization)¹⁸ และการนำเทคโนโลยีด้านสุขภาพต่างๆหรือ แอปพลิเคชัน (Technological Application) มาใช้ในการดูแลสุขภาพตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงวัยผู้สูงอายุ

ประเด็นที่สำคัญต่อมาได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมความมั่นคงทางการเงินของกำลังพล เสนอแนะการบูรณาการกับการดำเนินการด้านการส่งเสริมออมหรือโครงการต่างๆของกองทัพบกที่มีอยู่แล้ว เช่น การส่งเสริมการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายการส่งเสริมการสร้างรายได้และลดรายจ่ายของกำลังพล นโยบายการแก้ปัญหาหนี้สินกำลังพล รวมทั้งการส่งเสริมการออมของกองการออมทรัพย์หรือ อทบ. โดยกรมสวัสดิการทหารบก และเสนอแนะให้มีการบูรณาการและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁴ ที่ได้มีการจัดตั้ง โครงการคลินิกแก้หนี้ (Debt Clinic) และการสร้างกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมความรู้ด้านการเงินผ่านเทคโนโลยี My GPF Application ของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นต้น

ประเด็นสุดท้ายได้แก่การเตรียมความพร้อมกำลังพลในด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ผู้สูงอายุที่ต้องรับมือกับสภาพสังคมและ

ความสัมพันธ์ระหว่างกันที่เปลี่ยนแปลง การปรับตัวให้เข้ากับประชากรคนรุ่นใหม่ และแนวโน้มการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องพึ่งพาตัวเองมากขึ้น นอกจากนี้มีความจำเป็นต้องสร้างการเรียนรู้ของผู้สูงอายุให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีความสำคัญสำหรับผู้สูงอายุซึ่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งปัจจุบันและในอนาคต

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบจำลอง “ศูนย์เตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุ กองทัพบก” (Army Health and Active Ageing Center) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ กำหนดกลยุทธ์ นโยบาย และกำกับติดตามในทุกมิติของการเตรียมความพร้อม เพื่อดูแลกำลังพลที่กำลังเกษียณอายุราชการหรือเข้าสู่สังคมสูงอายุ ตั้งแต่เริ่มต้นและมีการกำกับติดตามและประเมินความสำเร็จ โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการบูรณาการกับการตรวจคุณภาพชีวิตกองทัพบกในกระตุ่นการดำเนินการและการกำกับติดตามที่มีประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายเพื่อให้ กำลังพลมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้าน และมีข้อเสนอแนะในอนาคตควรให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อบูรณาการกับงานในทุกๆ มิติของการเตรียมความพร้อมกำลังพลเข้าสู่สังคมสูงอายุ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากการศึกษาพบประเด็นสำคัญที่ส่งผลอย่างมากต่อการมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมด้านการออมและการลงทุนของคนไทยคือ ความตระหนักและความมีวินัย รวมทั้งการมีความรู้ในการดูแลสุขภาพและความรู้ด้านการเงิน จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกำลังพลให้เกิดความตระหนักและมีความมีวินัยในการดูแลสุขภาพและการมีวินัยด้านการเงิน และนำปัจจัยที่ได้มากำหนดกลยุทธ์และแผนงานในการดำเนินการ เพื่อให้กำลังพลมีสุขภาพที่ดีและสร้างความมั่นคงทางการเงินในอนาคตในเข้าสู่สังคมสูงอายุ ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุในอนาคต และส่งเสริมการเรียนรู้ของกำลังพลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติที่ส่งผลต่อกำลังพลที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และบูรณาการกับการตรวจคุณภาพชีวิตกองทัพบก เพื่อกำกับติดตามและสร้างการเรียนรู้ในทุกมิติ

สรุปได้ว่า กองทัพบกต้องสร้าง ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ “สังคมสูงอายุ” และ “สถานการณ์ผู้สูงอายุ” ของกองทัพบก เพื่อจะได้มองสภาพการณ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและในอนาคต อันจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการวางแผนเพื่อการเกษียณหรือการเข้าสู่วัยสูงอายุของกำลังพล ซึ่งเป็นกระบวนการแห่งการเตรียมการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้กองทัพบกยังคงศักยภาพและมีกำลังพลที่มีศักยภาพ มีความพร้อม ท่ามกลาง โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้ากองทัพบกไม่มีการเตรียมความพร้อมที่ดีย่อมนำให้เกิดผลกระทบต่อกำลังพล ครอบครัว สังคม กองทัพบก รวมทั้งประเทศไทยเป็นอย่างมาก การมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ การเรียนรู้และด้านสังคม โดยต้องมีการวางแผนและเตรียมการที่ดีและมีประสิทธิภาพตั้งแต่เริ่มต้นย่อมส่งผลทำให้ปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลง สุดท้ายกล่าวได้ว่าการเกษียณหรือการเข้าสู่วัยสูงอายุของกำลังพล นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในชีวิต กองทัพบกจะเตรียมกำลังพลให้มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุได้อย่างไร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพของช่วงวัย และเตรียมพร้อมเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้กำลังพลเข้าสู่วัยเกษียณและเป็นผู้สูงอายุที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นกำลังพลที่มีศักยภาพของครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และกองทัพบก ทั้งปัจจุบันและในอนาคต ตลอดช่วงอายุ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกองทัพบกที่ว่า

“เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน และเป็นหนึ่งในกองทัพบก ชั้นนำของภูมิภาค” (Capable, Modern, Reliable and One of the Leading Armies in the Region)

เอกสารอ้างอิง

1. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2020). World Population Ageing 2019
2. สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เอกสารประกอบการระดมความเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13. 2564:9-13
3. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560. 2561:1-266
4. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. “ภาครัฐกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย”.วารสารข้าราชการ2561:60:1-23
5. คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580.(13 ตุลาคม 2561). ประกาศราชกิจจานุเบกษา 135 (82 ก)
6. สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564; 2559:65-74
7. คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ.แผนปฏิรูปประเทศ พ.ศ.2561-2565 (ฉบับปรับปรุง).2564:195-205
8. กรรณิการ์ มหาสารกุล,นันทิยา ทองคนารักษา,หัสยา ไทยานนท์,ธาราทิพย์ กัลยาณมิตร ,มนวดี ตั้งตรงหลุฑัย. กองทัพอไทยและการเตรียมความพร้อมรับมือการเข้าสู่สังคมสูงอายุ. เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ,2561
9. แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565 กองทัพบก: ภาคผนวก
10. สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย(มส.ผส.).สถานการณ์ผู้สูงอายุไทยพ.ศ.2562
11. ชัยวัฒน์ อ่อนไธสง,กัลยรัตน์ ศรีกล้า,สุรรัตน์ สิ้นสันต์, วรรณถ พรหมศวร, การ

- เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชากร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. เอกสารทางการแพทย์และการดูแลผู้ป่วย 2563;2:53-62
12. ยมนา ชนะนิล, พรชัย จุลเมตต์, นัยนา พิพัฒน์วณิชชา. เอกสารการศึกษาภาวะพดพลั้งของผู้สูงอายุในชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี. วรสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข 2563;30:83-92
13. Dhanaporn Chittinandana Nakanang Kulnartsiri Jaree Pinthong Paphatsorn Sawaengsuksant. Aging Population: Global Perspectives. Bank of Thailand 2017:1-24
14. ธนาคารแห่งประเทศไทย. ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการแก้ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน; รายงานประจำปี 2561:32-34
15. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์. กลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่วัยผู้ใหญ่เพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ. 2559:ข-จ
16. ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. การวางแผนเพื่อการเกษียณ หรือการเข้าสู่วัยสูงอายุ, 18-20.
17. สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. รายงานประจำปี 2563:7-1
18. ชะนวนทอง ธนสุกาญจน์, วิมล โรมา, มุกดา สำนักนกลาง. แนวคิด หลักการขององค์การรอบรู้สุขภาพ กรมอนามัย 2561:3-12
19. นาวาโทหญิง ดร. พว. วัชรภาพร เขยสุวรรณ. ความรอบรู้ด้านสุขภาพ แนวคิดและการประยุกต์สู่การปฏิบัติการพยาบาล. วารสารแพทยนาวิ 2561;3:183-197

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก สุวัฒน์ชัย เต็งศิริกุล

วัน เดือน ปีเกิด

5 มกราคม 2516

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
พ.ศ. 2540	วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
พ.ศ. 2544	วุฒิปัตร รังสีวินิจฉัย โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2540 - 2541	หัวหน้าแผนกศัลยกรรมสูตินารีเวชกรรม รพ.ค่ายศรีสองรัก
พ.ศ. 2541 - 2544	ประจำแผนก กรมแพทย์ทหารบก
พ.ศ. 2544 - 2549	นายแพทย์ โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม
พ.ศ. 2549 - 2557	หัวหน้าแผนกรังสีกรรม โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม
พ.ศ. 2557-2560	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลค่ายวีรวัฒน์โยธิน

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2560	หัวหน้ากอง โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม
-----------	---